Резолюція про діагностику та лікування гострих респіраторних інфекцій: грипу та коронавірусної хвороби (COVID-19)

При веденні хворих на гострі респіраторні вірусні інфекції треба пам'ятати, що серед усіх таких збудників найбільш небезпечними для імунокомпетентних пацієнтів є грип та коронавірусна хвороба 2019 (COVID-19). Обидва захворювання можуть мати тяжкий перебіг в гострому періоді, а COVID-19 є системною імунною хворобою з можливими віддаленими наслідками, патогенез та вплив на здоров'я людини яких ще вивчається. З іншого боку, саме для лікування цих хвороб існують противірусні препарати специфічної та етіотропної дії. Задля попередження виникнення як ускладнень, так і віддалених наслідків грипу та, особливо, COVID-19, слід своєчасно, а саме, в перші дні захворювання, застосовувати противірусні препарати прямої дії. При діагностиці грипу та коронавірусної хвороби 2019 треба користуватися визначення випадку інфекційного захворювання: для грипу це Наказ МОЗ України від 28.12.2015 № 905 «Про затвердження критеріїв, за якими визначаються випадки інфекційних та паразитарних захворювань, які підлягають реєстрації», а для коронавірусної хвороби 2019 – згідно Додатку 2 до Стандартів медичної допомоги "Коронавірусна хвороба (COVID-19)" (Наказ МОЗ України № 722 від 28.03.2020 р.).

Рада Експертів із загальної практики та сімейної медицини рекомендує в період сумісної циркуляції обох вірусів, або підвищеною захворюваністю, зумовленою новим варіантом або субваріантом SARS-CoV-2, задля своєчасної діагностики та, відповідно, призначення ефективної терапії, необхідно дотримуватися наступних правил:

- клініцисти повинні контролювати місцеву активність вірусів грипу та SARS-CoV-2 протягом сезону грипу; якщо сезон супроводжується великою кількістю тяжких випадків призначення противірусної терапії на початку захворювання (перші 24-48 годин) є обов'язковим і незалежним від стану хворого на момент огляду; це особливо важливо при лікування грипу, оскільки незворотні зміни в легенях можуть спричинитися вже на третій день від появи перших клінічних симптомів;
- діагноз грипу та коронавірусної хвороби встановлюється на підставі аналізу клінічної симптоматики, епідеміологічної ситуації лікарем; будь-які лабораторні дослідження (експрес-тести, ПЛР) тільки можуть підтвердити клінічний діагноз, ***але не виключити його;***
- тільки тестування може виявити коінфекцію обома вірусами;
- клініцисти повинні перевіряти на грип пацієнтів, які мають гострий початок респіраторних симптомів (з гарячкою або без неї), а також загострення хронічних захворювань (наприклад, ХОЗЛ), серцеву недостатність, пневмонію;
- клініцисти повинні розглянути можливість тестування пацієнтів на інші патогени, виходячи з конкретних клінічних обставин;
- противірусне лікування грипу однакове для всіх пацієнтів незалежно від коінфекції SARS-CoV-2;
- немає клінічно значущих взаємодій між противірусними засобами для лікування грипу, та противірусними засобами, які використовуються для лікування COVID-19;
- рекомендується якнайшвидше починати емпіричне лікування озельтамівіром (або іншим доступним препаратом прямої дії, що має відповідні покази) усіх пацієнтів з підозрою на грип, незалежно від їхнього статусу по COVID-19 і не чекаючи результатів тесту на грип, особливо в період тяжкого сезону групу;
- лікування слід продовжувати, доки результати аналізу на визначеннянуклеїнової кислоти не виключать грип;
- озельтамівір не має активності проти SARS-CoV-2;

- єдиним препаратом специфічної дії та, відповідно, найбільш ефективним, для лікування COVID-19 є паксловід (нірматрелвір/ритонавір); в разі відсутності доступу до паксловіду треба застосовувати інші препарати, що мають доведену активність щодо цього вірусу із відповідними змінами в інструкції;
- ***лікування інфекції SARS-CoV-2 може бути призначена будь-якій особі, яка відповідає вимогам згідно Інструкцій з використання лікарських засобів;*** тільки в разі відсутності широкого доступу до лікування противірусну терапію призначають лише групам ризику;
- слід пам'ятати, що при COVID-19 стан хворого на початку захворювання не є показником подальшої тяжкості його перебігу;
- своєчасна противірусна терапія запобігає не тільки ускладненням в гострий період хвороби, але й її віддаленим наслідкам.

Література:

1. https://www.covid19treatmentguidelines.nih.gov/special-populations/influenza/
2. Prioritization of Anti-SARS-CoV-2 Therapies for the Treatment and Prevention of COVID-19 When There Are Logistical or Supply Constraints. NIH, COVID-19 Treatment Guidelines. Updated on 13.05.22)\ Prioritization of Therapeutics | COVID-19 Treatment Guidelines (nih.gov).
3. https://www.idsociety.org/practice guideline/influenza/#FullRecommendations
4. https://www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099(23)00287-6/fulltext
5. Characterizing Long COVID: Deep Phenotype of a Complex Condition Rachel R Deer, doi: https://doi.org/10.1101/2021.06.23.21259416
6. https://www.cdc.gov/flu/about/flu-vs-covid19.html